

utgifter skulle komma att trycka rätt hårdt på de nordliga länens, i allmänhet mindre lyckligt lottade, innevånare, hvarför jag dristar föreslå, att Riksdagen ville besluta att, då Urtima Landsting erfordras för val af Riksdagsman i Första Kammaran, kostnaderna för dessa urtima möten skola utgå från Statsverket, samt att Riksdagen för detta ändamål måtte anvisa nödigt förslagsanslag.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 28 Januari 1867.

Gustaf Heggström.

N:o 83.

Af Herr Grenander: Att lägre treklassiga elementarläroverket i Sköfde måtte till femklassigt elementarläroverk uppflyttas.

Härmed anhålles vördsammast, att Riksdagen täcktes besluta, att treklassiga elementarläroverket i Sköfde varder till femklassigt utvidgadt. Säsom skäl för denna anhållan tager jag mig friheten anföra följande. Nämnda läroverk har nu 92 lärjungar enligt bilagd officiel uppgift. Genom Rikets Ständers bifall till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition upphöjdes detsamma under sistlidne riksdag till treklassigt och om någon större utvidgning gjordes, för att icke utsträcka anspråken öfver det aldra nödvändigaste, icke då framställning, ehuru redan då andra läroverk med mindre antal lärjungar uppflyttades till femklassiga. Nu har visat sig, att trenne lärare omöjligt förmå att ändamålsenligt bestrida undervisningen vid detta läroverk, hvilket svårast gifver sig tillkänna vid läsningen med de dispenserade lärjungarne, då genom klassers sammansläende discenternes antal på tvänne läsafdelningar i ett rum och under en lärare flera timmar i veckan uppgår till mer än femtio.

Sköfde stad, som redan i och genom sitt läge utgör en centralpunkt för Westergötland, har genom den lättade jernvägskommunikationen blifvit det i en ännu betydligare grad, hvarigenom den ock stigit och måste än mer stiga både i

rörelse och folkmängd, som under de sista femton åren vuxit från 861 till nära 2,000 innevånare — en progression, hvilken, enligt statistiska uppgifter, icke torde kunna framvisas för någon annan af Rikets städer, — och dess centrala läge har icke blott bestämt förläggandet af Skaraborgs läns Enskilda banks hufvudkontor dit, utan äfven i fl. faldiga andra hänseenden gjort denna stad till en samlingsplats i en mängd för länet viktiga angelägenheter, hvilka omständigheter redan nu uppenbart visat sig ganska väsendtligt bidra till ökande af tilloppet till skolan, då föräldrar, som ändock i affärsresor skola till Sköfde, finna det mindre kostsamt och för barnens trägnare tillsyn i moraliskt hänseende fördelaktigare att hafva dem vid läroverket derstädes än vid annan dem äfven mera närliggande stads skola, och härigenom komma till Sköfde läroverk alumner icke blott från den staden närmast omgivande landsorten, utan äfven från aflägsna delar af Skara stift. Af stiftets trenne femklassiga elementarläroverk räknade sistlidne hösttermin Lidköpings 97, Mariestads 82 och Borås 77 lärjungar, hvilket förhållande således visar, att Sköfde läroverk, som då hade 87 lärjungar, öfversteg Mariestads med 5 och Borås med 10 — och Alingsås treklassiga elementarläroverk understeg med 51 lärjungar det i Sköfde.

Flertalet af Rikets femklassiga elementarläroverk, med undantag af hufvudstadens, öfverstiger icke i anseende till lärjungantal det i Sköfde varande och den vid sednaste och näst föregående riksdagar följda princip att till femklassiga upphöjda läroverk, der lärjungarnes antal uppgåt till öfver 80, hoppas jag nu måtte komma Sköfdes läroverk med 92 lärjungar till godo, helst som med all sannolikhet kan antagas, att detta antal, med anledning af det redan högst kända behovet af tillökning af lärarekrafter och öfriga för läroverksutvidgningen sig redan visande, talande tecken, skall i samma stund läroverket blifva femklassigt, växa till vida öfver 100.

Flera lärjungar från Sköfde läroverk vunno vid sistlidne hösttermins början inträde i femte och fjärde klasserna af de högre elementarläroverken i Skara, Örebro och Jönköping, hvilket tillräckligt tydligt torde visa, att undervisningen nitiskt och skickligt bedrifvits och att läroverket dymedelst gjort sig väl förtjent af det omhuldande, som med denna motion äsyftas. Det nuvarande läroverkshuset kan, genom folkskolans förläggande till annan lokal, åtminstone tillsvidare inredas för femklassigt läroverk och, i annat fall, är staden beredvillig att, så snart ske kan, fullgöra de byggnadsskyldigheter, som genom 124 och 128 §§ af Kongl. Maj:ts förnyade nådiga Stadga för Rikets elementarläroverk den 29 Januari 1859 bestämmas.

En nekad utvidgning af mindre skolor, som evident ådagalägga behovet af upphöjning, synes icke skäligen kunna anses innebära någon besparing hvarken för den enskilde eller för Statsverket, enär de lärjungar, som icke kunna med fördel söka inträde vid det mindre läroverket, nödgas, oftast till större kostnad, begifva sig till de högre elementarläroverken, som, till följd häraf, kräfva förökade

anslag till, så väl en mängd extra lärare, som nya eller utvidgade dyrbara lärohus, hvarvid icke heller må förbises den stora olägenheten, att härigenom ofta sammandragas 5 à 600 lärjungar till ett läroverk, hvars lägre klasser sålunda öfverfyllas till stort men för sedlighet, ordning och undervisning, hvaröfver redan mångstädes föres en rättvis klagan, och en mångårig erfarenhet har visat, det större delen af den ungdom, som frekventerar de högre elementarläroverken, lemna dessamma efter genomgåendet af de fem nedre klasserna, då de anses ega den elementära underbyggnad för medborgerlig bildning, som anses behöflig för ingåendet i de flesta näringar och för det praktiska lifvet i allmänhet, hvaraf ådagaläggas, att det hvarken är nödigt eller nyttigt att söka koncentrera den elementära undervisningen vid de högre läroverken, utan att det är fördelaktigare, att lärarekrafterna ändamålsenligt och lämpligt fördelas till de lägre läroverkens tillgodo-seende och upphjelpande, särdeles då derigenom icke åstadkommes någon nämnvärd tillökning i statsanslagen till elementarläroverken.

På grund af anförda förhållanden vågar jag alltså, enligt min ofvan gjorda anhållan, hemställa,

att lägre treklassiga elementarläroverket i Sköfde måtte på elementarläroverkens stat till femklassigt elementarläroverk uppflyttas.

Om remiss af denna motion till Höglofliga Stats-Utskottet anhålles, äfvensom att mig må tillåtas att dit inkomma med de ytterligare upplysningar, som kunna till stöd för denna framställning erfordras.

Stockholm den 28 Januari 1867.

Alfred Grenander.

N:o 84.

Af Herr Grenander: Om beviljande af lån för åstadkommande af jernväg mellan Mariestad och Moholm.

Undertecknad får härmedelst föreslå, det Riksdagen måtte bevilja ett låneunderstöd af 452,000 R:dr R:mt, att utgå med 226,000 R:dr under hvardera af åren 1868 och 1869 till det bolag, som bildat sig för anläggande af en jernväg mellan